

Lausunto hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/23400/2023

Lausuntoaika päättyy 2.2.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi työvoimapalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön vähäisiä muutoksia, joilla edistetään työvoimapalveluiden järjestämisvastuun sujuvaa siirtoa. Lisäksi esityksellä toteutettaisiin pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvää asiantuntijan harkintavalan lisäämistä työnhakijan palveluprosessissa.

Valmiuslakiin tehtäisiin työvoimaviranomaisten muuttumisesta johtuvat välttämättömät muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.1.2025. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 13 §:ään ehdotettu muutos tulisi kuitenkin voimaan mahdollisimman pian. Voimaanpanolakiin ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.8.2024 ja osa työttömyysturvalakiin ehdotetuista muutoksista ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ehdotetut muutokset 1.9.2024.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on edistää työvoimapalveluiden sujuvaa siirtoa kuntiin. Lisäksi esityksen tavoitteena on pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti lisätä asiantuntijan harkintavaltaa työnhakijan palveluprosessissa. Palveluprosessia ja työnhakuvelvollisuutta koskevilla muutoksilla pyritään kohdentamaan resurssia niihin työnhakijoihin, jotka tarvitsevat enemmän henkilökohtaista palvelua vähentämättä merkittävästi palveluprosessia ja työnhakuvelvollisuutta koskevalle uudistukselle uudistuksen yhteydessä arvioituja työllisyysvaikutuksia.

Kempeleen kunta lausuu esityksistä seuraavaa

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvä muutokset

- ei lausuttavaa

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotetut muutokset

Ehdotusten tavoitteena oli lisätä asiantuntijan harkintavaltaa palveluprosessissa. Tältä osin ehdotetut muutokset epäonnistuvat täysin. Palveluprosessin keventämättä jättämistä perustellaan pääosin sillä, että uusi prosessi on ollut käytössä vain vähän aikaa eikä sen tuloksellisuutta voida näin ollen mitata. Tämä ei kuitenkaan ole kestävä perustelu. Työllisyystilanne muuttuu ennen kaikkea taloustilanteen mukana, eikä palveluprosessin pienillä muutoksilla saavutettavat hyödyt näy kokonaiskuvassa. Käytännön työtä tekevien viestit tuloksetta palvelumallista on ohitettu lain valmistelussa kokonaan.

Esitetyn lain (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta) 32§ kohta 1) määrittelee täysin tarpeettomasti työnhakukeskustelut järjestettäväksi kahden viikon välein alkuhaastattelun jälkeen. Muutos kaventaa asiantuntijan harkintavaltaa entisestään. Päinvastoin lakiehdotukselta toivottiin prosessin keventämistä siten, että asiantuntija voisi oman ammattitaitonsa pohjalta määritellä, kuinka monta työnhakukeskustelua asiakkaalle olisi tarkoituksenmukaista järjestää. Lakiehdotus ei edistä asiakkaan työllistymistä vaan tuo prosessiin entisestään lisää kankeutta. Ehdotamme em. lain kohdan muutettavaksi esimerkiksi seuraavasti:

- 1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle *asiantuntijan harkinnan mukaan yhdestä viiteen* täydentävää työnhakukeskustelua alkuhaastattelua seuraavan kolmen kuukauden aikana;

Voimassa olevaan ja esitettyyn lain 32§ kohtiin 2) ja 3) tulisi myös jättää asiantuntijan harkintavaltaa siihen, kuinka monta keskustelua kunkin asiakkaan kohdalla on tarpeenmukaista järjestää.

Esitetyn lain 32§ kohta 4), 33§ kohta 2), 44§ uusi 4. momentti sekä 45§ kohdan 1) muutokset vievät lakikokonaisuutta oikeaan suuntaan, mutta valitettavasti muutokset keventävät palveluprosessia erittäin vähän.

Esitetyn lain 32§ kohta 4) esitetään kirjoitettavaksi uudelleen. Esitetty teksti on monitulkintainen pitkän lauserakenteensa vuoksi. Ehdotettu teksti voidaan tulkita esimerkiksi niin, että keskusteluja ei järjestetä, jos työttömyys päättyy muusta syystä kuin esimerkiksi varusmiespalvelukseen siirtymisen vuoksi.

Samat kommentit koskevat lakiehdotusta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 § sekä 3 luvun 3 - 6 §.

3. Muut ehdotettavat muutokset

- ei lausuttavaa